

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Фінансова інфраструктура бізнесу»

вибіркова

**Освітньо-професійна
програма:**

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань:

07 «Управління і адміністрування»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

Факультет:

економічний

Мова навчання:

українська

Розробники:

**Корбутяк А.Г., доцент кафедри фінансів і кредиту,
к.е.н., доцент**

Профайл викладача:

<https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytv/korbutyak-alina-georgiyivna>

Контактний тел.:

+380956643819

E-mail:

a.korbutyak@chnu.edu.ua

Консультації:

**он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації – за попередньою домовленістю**

1. Анотація навчальної дисципліни. Основні засади ведення бізнесу в сучасних умовах як особливого виду економічної діяльності людей, що характеризується економічною творчістю, новаторством, здібністю до ризику, вільному прояву ініціативи і направлений на ефективну мобілізацію матеріальних, фінансових та трудових ресурсів для отримання доходу (прибутку). Навчальна дисципліна «Фінансова інфраструктура бізнесу» призначена для поглиблення здобувачами теоретичних і практичних знань щодо сутності фінансової інфраструктури, її місця і ролі в фінансовій системі суб'єкта господарювання, її складових, взаємозв'язку фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи, особливостей ведення сучасного бізнесу; допомогти майбутньому фахівцю оволодіти інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень.

Дисципліна «Фінансова інфраструктура бізнесу» належить до блоку вибіркових освітніх компонент, запропонованих здобувачам освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

2. Мета навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти знань щодо сутності фінансової інфраструктури, її місця і ролі в фінансовій системі бізнесових одиниць, взаємозв'язку фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи держави, особливостей організації фінансової роботи, методів і прийомів фінансового забезпечення бізнесу. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набути додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширять їхні можливості для професійної самореалізації, зокрема при заснуванні та організації ведення власного бізнесу.

3. Пререквізити. Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Фінансова інфраструктура бізнесу», - це «Мікроекономіка», «Фінанси домогосподарств», «Податкова система», «Страхування», «Банківські операції і технології», «Фінансовий ринок».

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Фінансова інфраструктура бізнесу» сприяє поглибленню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати у команді;
- здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати автономно;
- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;
- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення;
- розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	IV	VII	3	90	2	15	30	-	-	45	-	залік
заочна	IV	VII	3	90	2	4	6	-	-	80	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Поняття фінансової інфраструктури та її роль у фінансовій системі												
Тема 1. Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури Мета: розглянути сутність та призначення фінансової інфраструктури, взаємозв'язок фінансової інфраструктури,	10	2	4	-	-	4	10	1	-	-	-	9

фінансового ринку, ринку послуг												
Тема 2. Складові фінансової інфраструктури Мета: розглянути організаційну фінансову інфраструктуру та її складові, роль і значення інститутів (інституціональної інфраструктури) у фінансуванні суспільних благ та соціальному забезпеченні, інструментарій обслуговуючої фінансової інфраструктури	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури Мета: розкрити сутність фінансових інструментів, їх класифікацію та призначення, охарактеризувати напрями та способи їх застосування в сучасних умовах господарювання	14	2	4	-	-	8	14	-	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	36	6	12	-	-	18	36	1	2	-	-	33
Змістовий модуль 2. Складові забезпечення фінансової інфраструктури бізнесу												
Тема 4. Створення та форми організації бізнесу Мета: розглянути особливості заснування бізнесу, формування бізнес-ідеї, охарактеризувати підприємство як основу архітектури бізнесу; розглянути організаційно-правові форми ведення бізнесу.	10											
		1	4	-	-	5	10	1	-	-	-	9

Тема 5. Організація інфраструктури бізнесу. Мета: розкрити сутність фінансового забезпечення бізнесу; розглянути складові інфраструктури бізнесу: банківську, біржову, митну, податкову системи; охарактеризувати кредитну систему забезпечення бізнесу.	12	2	4	-	-	6	12	-	1	-	-	11
Тема 6. Інформаційне забезпечення бізнесу. Мета: висвітлити особливості інформації при прийнятті рішень у бізнесі; розглянути сучасні інформаційні системи у бізнесі; охарактеризувати інформаційне забезпечення як базис формування успішного бізнесу.	8	2	2	-	-	4	8	-	1	-	-	7
Тема 7. Вартість капіталу бізнесу. Мета: розкрити сутність дефініції «вартість капіталу», методи та особливості оцінки вартості капіталу бізнесу; виокремити взаємозв'язок вартості капіталу із вартістю самого бізнесу.	12	2	4	-	-	6	12	1	1	-	-	10
Тема 8. Управління оборотним капіталом бізнесу. Мета: висвітлити економічний зміст оборотного (працюючого) капіталу; особливості оцінки його ефективності використання; охарактеризувати ключові аспекти	12	2	4	-	-	6	12	1	1	-	-	10

управління грошовими коштами і портфелем цінних паперів, дебіторською заборгованістю, товарно-матеріальними запасами; ризикованістю та прибутковістю в сучасних умовах ведення бізнесу												
Разом за змістовим модулем 2	54	9	18	-	-	27	54	3	4	-	-	47
Усього годин	90	15	30	-	-	45	90	4	6	-	-	80

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Фінансова інфраструктура бізнесу» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає такі види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури Завдання: 1. Охарактеризуйте дефініцію «фінансова інфраструктура». 2. Вкажіть на взаємозв'язок фінансової інфраструктури з фінансовими дефініціями. 3. З'ясуйте взаємовплив фінансової інфраструктури та фінансового сектору. 4. Охарактеризуйте передумови функціонування фінансової інфраструктури. 5. Заповніть таблицю у вигляді чинної законодавчої бази та відповідного напрямку регулювання нею фінансової інфраструктури.	4	9
2	Тема: Складові фінансової інфраструктури Завдання: 1. Охарактеризуйте організаційну складову фінансової інфраструктури. Проведіть аналогію з управлінською складовою, якщо це можливо. 2. Вкажіть на особливості функціонування інституційної інфраструктури, її вплив на фінансову систему в цілому та бізнес, зокрема. 3. З'ясуйте основні аспекти функціонування обслуговуючої фінансової інфраструктури, її роль на сучасному етапі розвитку країни. 4. Складіть порівняльну таблицю принципів функціонування відповідних складових фінансової інфраструктури.	6	12
3	Тема: Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури Завдання: 1. Охарактеризуйте різновиди цінних паперів, що слугують базисом інструментальної наповненості фінансової інфраструктури.	8	12

	2.З'ясуйте основні переваги та недоліки боргових фінансових інструментів. 3.Вкажіть на ключові переваги та недоліки корпоративних фінансових інструментів (інструментів власності). 4.Заповніть порівняльну таблицю фінансових інструментів як базису функціонування фінансової інфраструктури		
4	Тема. Створення та форми організації бізнесу Завдання: 1.Охарактеризуйте порядок пошуку ідеї бізнесу та умови її успішної реалізації. 2. Дайте визначення категорії «старт-ап». Її обіг в сучасній фінансовій науці. 3. Вкажіть на особливості формування початкового капіталу у бізнесі та його використання. 4. Виокреміть умови легалізації бізнесу в Україні, опираючись на чинну нормативно-правову базу. 5. Вкажіть на критерії, що слугують основою вибору тієї чи іншої форми ведення бізнесу. 6. Заповніть порівняльну таблицю господарських товариств та об'єднань за вимогами чинного законодавства щодо мінімального розміру статутного капіталу, обсягу реалізації продукції, середньорічної кількості працюючих.	5	9
5	Тема: Організація інфраструктури бізнесу. Завдання: 1. Охарактеризуйте сутність фінансового забезпечення бізнесу. 2. Розкрийте економічний зміст основних складових інфраструктури бізнесу. 3. Зробіть порівняльну характеристику складових фінансової інфраструктури бізнесу, їх взаємовплив та коеволюцію. 4. Висвітліть роль та призначення фінансових компаній в контексті забезпечення інфраструктури бізнесу. 5. Вкажіть на «плюси» та «мінуси» функціонування лізингових та факторингових компаній в Україні. 6. Охарактеризуйте роль аудиторських та консалтингових фірм, проведіть аналогію із закордонними структурами цього типу та їх вплив на інфраструктуру бізнесу.	6	11
6	Тема: Інформаційне забезпечення бізнесу Завдання: 1. Вкажіть особливості збору, аналізу та узагальнення інформації при прийнятті рішень у бізнесі. 2. Охарактеризуйте економічні інформаційні системи, що нині застосовуються у бізнесі. 3. Розкрийте зміст терміну «вартість інформації та інформаційних продуктів», вкажіть на площину їх застосування. 4. Дайте визначення терміну «комерційна таємниця» та особливості захисту такого роду інформації в сучасному бізнесовому середовищі. 5. Охарактеризуйте порядок складання фінансової звітності суб'єктів господарювання та їх відповідність вимогам Міжнародних стандартів.	4	7
7	Тема: Вартість капіталу бізнесу. Завдання: 1. Охарактеризуйте сучасні концепції вартості капіталу. 2. Обґрунтуйте взаємозв'язок між термінами вартість капіталу та	6	10

	вартість бізнесу. 3. Охарактеризуйте сучасні методи оцінки вартості капіталу бізнесу. 4. Запропонуйте найприйнятніший спосіб оцінки вартості капіталу з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки. Відповідь обґрунтуйте. 5. Сформууйте схему взаємозв'язку оцінки вартості капіталу бізнесу та ефективності (успішності, результативності) такого бізнесу. 6. Опишіть порядок застосування показника економічно доданої вартості EVA в сучасній інтерпретації.		
8	Тема: Управління оборотним капіталом бізнесу. 1. Розкрийте економічний зміст терміну «оборотний (працюючий, функціонуючий) капіталу». 2. Висвітліть особливості оцінки ефективності використання оборотного капіталу. 3. Охарактеризуйте ключові аспекти управління грошовими коштами. Зазначте основні цифровізовані моделі управління даним видом оборотних активів. 4. Вкажіть на особливості управління дебіторською заборгованістю бізнес-структур в сучасних умовах (умовах військового стану). 5. Зазначте основні методи управління (способи закупівлі) товарно-матеріальними запасами. 6. Проведіть аналогію між визначенням рівня ризику та прибутковості в процесі формування оптимальної величини оборотного капіталу бізнесу.	6	10
Усього годин		45	80

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі

використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

З навчальної дисципліни «Фінансова інфраструктура бізнесу» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання і виробничу ситуацію.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входять: 2 теоретичних питання (сумарно 20 балів), 3 тести «правильно-неправильно» - по 3 балу (сумарно 9 балів), виробнича ситуація (11 балів).

20 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

11 балів здобувач отримує за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання виробничої ситуації.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання задачі відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання виробничої ситуації, правильна відповідь на тестові питання. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, а також розв'язання виробничої ситуації, які містять неточності, що не

суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання білету або правильного розв'язання виробничої ситуації, але у тестових завданнях допущено помилки.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку, коли здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
8	8	8	7	7	7	7	8	40	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література - основна

1. Бак Н.А. Податкова система. Фінанси, банківська справа та страхування. Грошовий обіг і публічні фінанси: підручник для бакалаврів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці, 2019. С. 240-296.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: Ельга, 2014. 724с.
3. Бондарчук Ю.В., Марущак А.В. Безпека бізнесу: організаційно-правові основи: наук.-практ. посіб. Київ: Скіф; КНТ, 2008. 369с.
4. Господарський кодекс України: Прийнятий Верховною Радою України від 16.01.2003. № 436-IV, зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>.
5. Кікіб О. М. Теорія бізнесу: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 256 с.
6. Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я., Іляшенко А.Х., Юрій Е.О. Оцінка вартості підприємства: навчальний посібник Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 170 с. URL: https://drive.google.com/open?id=172hn98ohMp_0aMxSDYN9XGzWeTyiL8k7.
7. Корбутяк А.Г., Гаватюк Л.С., Сокровольська Н.Я., Юрій Е.О. Управління фінансовими активами: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2021. 170с.
8. Корбутяк А.Г., Ковальчук Н.О., Юрій Е.О., Гаватюк Л.С., Сокровольська Н.Я. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю.Федьковича. 2021. 128 с. URL: <https://docs.google.com/document/d/1nfMBFBJZ2PX4uLkisbtjmOuR6kw-iJUL/edit?rtfpof=true&sd=true>
9. Корбутяк А.Г. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник/ За заг. ред. к.е.н. Юрія Е.О. Чернівці: Видавництво «Рута», 2020. 348с. (5,0 д.а. власного авторського тексту). URL:<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1xRLCmnwiAHrELNltUP3BnZlUMA3uq6W8>
10. Митний кодекс України: Закон України від 11 липня 2002 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
11. Податковий кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
12. Фінансова інфраструктура України: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія /Опарін В., Федосов В., Львовчкін С.; за заг. ред. В. Опаріна, В. Федосова. Київ: КНЕУ, 2016. 695 с.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України, відомств та національних бібліотек:

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Державна податкова служба України URL : <https://tax.gov.ua/>
4. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
5. Національний банк України URL: <https://bank.gov.ua/>
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL : <https://www.nbuv.gov.ua/>.
7. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.